

slova »Jest obžalovaný Jan Š. vinen« Obžalovaný však nemá důvodu ke stížnosti, kdyžť vzhledem ku výsledku zodpovězení předchozích dvou otázek, první hlavní a první dodatkové, odpadlo jakékoli hlasování a odpovídání porotců na druhou otázku, nazvanou nesprávně jako dodatková, takže není vůbec oprávněn z formulace této, bezpředmětnou se stavší otázky dovozovati nějaký důvod zmatečnosti. I když se proto vychází z předpokladu, že pojmenování zmíněné otázky bylo nesprávným, nebylo toto porušení formy v daném případě způsobilým, aby jevílo škodlivý vliv na rozhodnutí ohledně obžalovaného (druhý odstavec Šu 344 tr. ř.). Stížnost musí zůstatí bez úspěchu tím spíše, an obhájce obžalovaného nevznesl při hlavním přelíčení námitek proti označení dotyčné otázky, naopak projevil s ní tak, jak byla navržena, svůj bezvýhradný souhlas.

Čís. 1256.

Reální souběh zločinu vraždy se zločinem vydírání a ideální souběh zločinu vraždy se zločinem veřejného násilí dle Šu 81 tr. zák.

Hlavní otázka má se krýti s obžalobou jak co do předmětu tak i obsahu. Porotnímu soudu není zákonem přikázáno, by v otázkách vyznačil, zda jde o trestný čin jeden, podléhající několika skutkovým podstatám, či o trestných činů více.

Nejde o nepřípustné (§ 50 tr. zák.) zostření trestu smrti, vyslovil-li soud, že se obžalovaný zbavuje práva volebního. Zostřením ve smyslu Šu 50 tr. zák. jest pouze zlo trestní, jež jest obsaženo v rozsudku, vyslovujícím trest smrti nebo v rozsudku, tvořícím s ním jeden celek (§ 265 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 25. srpna 1923, Kr I 428/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Ml. Boleslavi ze dne 18. května 1923, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločiny jednak dokonané, jednak nedokonané vraždy prosté dle Šů 8, 134, 135 čís. 4, 138 tr. zák., veřejného násilí dle Šu 98 lit. a), b) a Šu 81 tr. zák., krádeže dle Šů 171, 173, 174 II. c), 176 II. a) a 179 tr. zák. a přestupky dle Šu 36 čís. pat. ze dne 24. října 1852 čís. 223 ř. zák. a Šu 1 zákona ze dne 24. května 1885 č. 89 ř. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se číselně důvodů čís. 4, 5, 6, 10 a 12 Šu 344 tr. ř. Prvé čtyři důvody spatřuje v tom, že zamítnut byl návrh obhájcův, aby nebyly dány porotcům otázky a sice vedle 1. hlavní otázky také 2. a vedle 4. otázky 5. otázka hlavní, ježto prý těmito otázkami podřaduje se totéž jednání obžalovaného pod dvě různá zákonná ustanovení. Můžeť prý jednání to zakládati skutkovou povahu jednoho nebo druhého činu a není prý zejména možno, by pachatel při téže činnosti měl úmysl dvojitý. Stížnost jest bezdůvodna. První hlavní otázka byla dána na vraždu v tom smyslu, je-li obžalovaný vinen, že, vystřeliv dvě rány z vojenské pušky na hajného Václava K-a, jednal proti němu v úmyslu, by ho usmrtil. K otázce této připojeny byly pro případ, že

by byla zodpověděna záporně, dvě otázky eventuální, znějící jednak na zabití, jednak na přečin dle §u 335 tr. zák. Na to byla dána druhá hlavní otázka na zločin dle §u 98 lit. a) a b) tr. zák. toho obsahu, zda obžalovaný je vinen, že před tím, než vystřelil na hajného Václava K-a, namířil proti němu z bezprostřední blízkosti pušku s vyzváním, by svou loveckou pušku položil, nebo že střelí. Pokud jde o čtvrtou a pátou otázku hlavní, zní ona na zločin nedokonané vraždy, jíž se obžalovaný dopustil prý tím, že, vystřeliv po stihajícím ho vrchním strážmistru Josefu D-ovi, jednal v úmyslu, by ho usmrtil. Pátá otázka má pak za předmět zločin dle §u 81 tr. zák., spáchaný tím, že obžalovaný, vystřeliv po stihajícím ho vrchním strážmistru Josefu D-ovi, když tento službu konal, tedy proti osobě v §u 68 tr. zák. jmenované, v tom úmyslu, by zmařen byl výkon jeho služby, totiž zjištění osobnosti obžalovaného a dostižení jeho, zprotivil se skutečným násilným vztazením ruky a se zbraní. Dání zmíněných otázek bylo však již oprávněno s hlediska předpisů práva procesuálního. Z ustanovení §u 318 tr. zák., dle něhož hlavní otázka znítí má v ten smysl, je-li obžalovaný vinen, že spáchal čin, obžalobě za podklad sloužící, plyne, že hlavní otázka a obžaloba má se krýti jak co do předmětu tak i obsahu, to jest obojí má znítí nejen na týž čin, nýbrž také na týž delikt. Právní kvalifikace činu v obžalobě obsažená musí proto dojítí výrazu ve hlavní otázce, jinými slovy, hlavní otázka má býti formulována tak, aby odpovídala obžalobě nejen ohledně konkrétního činu, nýbrž i co do zákonných znaků trestnosti. Toto formulování hlavní otázky není dle §u 318 tr. ř. ponecháno volnému uvážení soudu, nýbrž je závazné. Uvedené hledisko platí stejně při souběhu několika hlavních otázek. Proti náhledu obhajoby, uplatňovanému již při porotním líčení, že jde v obou případech o čin jednotný a že proto může býti dána pouze jedna z hlavních otázek a to v případě týkajícím se Václava K-a buď otázka na vraždu nebo zločin dle §u 98 a), b) tr. zák., v případě pak vrchního strážmistra četnického Josefa D-a buď otázka na vraždu nedokonanou nebo zločin dle §u 81 tr. zák., postavil se proto porotní soud na správné stanovisko, že dotazování se porotců je předně určeno obžalobou a že otázky musí obžalobu vyčerpávati. Avšak i s hlediska práva hmotného je stanovisko zmateční stížnosti neudržitelným. Pokud jde především o případ týkající se hajného Václava K-a, stížnost úplně přehlíží, že tu je dle děje žalobního i dle samého znění otázek nepochybný reálný souběh zločinu dle §u 98 lit. a) a b) tr. zák. a zločinu dle §u 134 tr. zák., takže o podřadění téhož jednání obžalovaného pod dvě různá ustanovení zákonná nemůže býti řeči. Neboť, jak průvodními výsledky je zjištěno a stížnost také sama připouští, obžalovaný nejprve jenom na hajného K-a namířil s vyzváním, aby položil svoji loveckou pušku, jinak že střelí, a teprve, když tento neuposlechl a se vzdaloval, dvakráte po něm vystřelil a ho usmrtil. Již ono namíření na K-a a uvedená výzva, obojí v úmyslu, aby K. byl tím přinucen k položení pušky, zakládají o sobě skutkovou podstatu zločinu dle §u 98 lit. a) a b) tr. zák., následující výstřel po K-ovi, v úmyslu ho usmrtiti, skutkovou podstatu zločinu vraždy. Obojí děj, obojí činnost obžalovaného nejen jsou myslitelné jako samostatné, nýbrž nad to v případě

tomto vůbec časově ani nesplývaly v jedno. Že však při souběhu různých činů, tvořících nad to různé delikty, dání zvláštních otázek hlavních pro každý z těchto různých činů jest nutným, stížnost sama ani nepopírá. V případě vrchního četnického strážmistra Josefa D-a jde ovšem pouze o jediný čin, ohledně kterého porotcům dány byly dvě hlavní otázky. Avšak dle všeobecných zásad trestního práva o souběhu zločinů (§ 34 tr. zák.), může i jeden a týž čin podřaděn býti různým ustanovením zákona, docházejí-li v činu tom samostatného výrazu všechny jak objektivní tak i subjektivní znaky skutkové podstaty dotyčných ustanovení zákonných (ideální souběh zločinů). Že by v trestném činu, spáchaném na D-ovi, nebyly obsaženy o b j e k t i v n í předpoklady zločinů dle §§ 8, 134 tr. zák. a dle §u 81 tr. zák., stížnost ani nepopírá a nelze ve směru tomto postřehnouti také žádné nesprávnosti. Stížnost shledává jen nemožným, že obžalovaný při téže činnosti mohl míti dva různé úmysly, jednak úmysl, aby výstřelem vrchního četnického strážmistra života zbavil, jednak úmysl, aby oním výstřelem zmařil své zatčení. Leč jak již uvedeno, není dle zákona vyloučeno podřadění téhož činu pod dvě různá zákonná ustanovení. Jestli' myslitelná možnost, že obžalovaný do svého úmyslu, zmařiti služební výkon četníkův, směřující ku zjištění a dopadení svému, zahrnul zároveň dále jdoucí úmysl, zakročujícího četníka usmrtiti, aby takto zmaření výkonu služby si zcela zabezpečil, takže se provinil tímtež činem proti dvěma samostatně chráněným právním statkům a nastal tu souběh dvou zločinů. Když proto porotcové v každém z uvedených případů na základě příslušejícího jim práva volného hodnocení průvodů (§§ 313 a 326 tr. ř.) vzali za prokázání subjektivní viny obžalovaného v obou jim naznačených směrech, odpovídá to stavu věci i zákonu. Připustiti sluší, že, ač to řádem trestním předepsáno není, bylo by se doporučovalo v zájmu správného pochopení otázek porotci vyznačiti při dotazování se porotců po vině obžalovaného v případě strážmistra D-a, že jde o čin jeden, a to buď shrnutím obou daných otázek, v jednu, obsahující nejprve společné údaje dějové a v dalším rozčleněnou dle skutkových známek obou deliktů obžalobou v jednání obžalovaného spatřovaných (neníť směrodatný tenor obžaloby, nýbrž čin v ní inkrimovaný; arg. § 318 tr. ř. 1. věta), nebo přiměřeným dodatkem, upozorňujícím na totožnost dějového základu, do dvou otázek rozloženého. Než zmatečnost se proto rozsudku vytýkati nedá, že porotní sbor soudní takto se nezachoval, poněvadž, jak řečeno, není tu předpisu, jenž by postup takový prikazoval a ovšem pak ani zákonné sankce zmatečnosti na zanedbání takového postupu; naopak přichází tu k platnosti zásada předposledního odstavce §u 344 tr. ř., dle níž ani skutečné porušení předpisů formálních, chráněných v uvedeaém §u pod čís. 3—6 nemůže býti ve prospěch obžalovaného uplatňováno, je-li zřejmo, že nemohlo míti na rozhodnutí vlivu, obžalovanému nepříznivého. Poněvadž pak hmotný zákon trestní mezi souběhem reálním a ideálním nečiní rozdíl, nýbrž v §§ 34, 35 a 267 vyslovuje zásadu platnou pro obojí druh souběhu činů trestných, a, jak shora ukázáno, způsob, jímž porotní sbor soudní předložil závadné činení obžalovaného v případě strážmistra D-a porotcům k posouzení ve dvojím směru skutkovém, nejen po stránce formelní, byl

v souhlasu s předpisem §u 318 tr. ř., ale ani s hlediska práva hmotného nemůže býti uznán za vadný, je vskutku zřejmo, že obžalovaný nemohl utrpěti újmy porotním sborem soudním zvolenou formulací hlavních otázek IV. a V. Napadeným postupem porotního soudu nebyl proto obžalovaný ani zkrácen ve svých právech na zákonnou obhajobu (čís. 5 §u 344 tr. ř.), aniž byl porušen některý z předpisů v §§ 318 až 323 tr. ř. obsažených (čís. 6 §u 344 tr. ř.), ani tu není nejasnosti neb odporu ve výroku porotců dle §u 344 čís. 9 tr. ř., kdežto porušení neb nedbání některého z předpisů, v čís. 4 §u 344 tr. ř. výslovně vypočtených, nepřichází vůbec v úvahu. Je-li dle toho výrok porotců bezvadným, není tu podkladu pro dovolávání se důvodu zmatečnosti čís. 10 nebo snad i čís. 11 §u 344 tr. ř. Neboť důvody tyto jsou povahy hmotněprávní, předpokládají, by stěžovatel, trvaje při skutkovém ději porotci kladně zodpověděném, dokázal, že na děj ten použito bylo nesprávného zákona. Zmateční stížnost musila by proto uznati za splněný jak úmysl vražedný, tak i zlý úmysl dle §u 98 a), b) tr. zák. (§ 81 tr. zák.) požadovaný a musila by na tomto podkladě nastoupiti důkaz o nesprávném použití zákona. O to se však stížnost ani nepokouší. Popírá-li zejména, že v žádném z obou případů není prokázán vražedný úmysl obžalovaného, nedoličuje tím žádný z dovolávaných důvodů zmatečnosti aniž který jiný z důvodů v §u 344 tr. ř. výlučně uvedených, nýbrž brojí jen nepřipustně proti volnému přesvědčení porotců, kteří jedině ve smyslu §§ 313 a 326 tr. ř. jsou oprávněni, po pečlivém a svědomitém zkoumání a uvážení veškerých pro obžalovaného i proti němu svědčících důkazů rozhodnouti o tom, zda a pokud berou skutečnosti v otázkách obsažené, k nimž náleží i vražedný úmysl za prokázány či nikoli. Shora probírané důvody zmatečnosti nejsou proto splněny.

Není však opodstatněn ani důvod zmatečnosti čís. 12 §u 344 tr. ř. Stížnost shledává jej v tom, že obžalovaný byl rozsudkem divisiního soudu v Praze ze dne 10. března 1921 odsouzen pro různé delikty do těžkého žaláře na 4 roky, kterýžto trest z větší části má již odpykán a odpykává si jej nyní vazbou u krajského soudu v Mladé Boleslavi. Byl-li nyní odsouzen k trestu smrti, je to prý nepřipustné, zákonem nedovolené zostření trestu smrti, takže prý neměl býti uložen trest smrti, nýbrž pouze trest žaláře. Stížnost je neoprávněna. Předpisem §u 50 tr. zák. vyloučeno je toliko zostření trestu smrti: tedy toliko zlo trestní, jež vysloveno je v tomtéž rozsudku nebo v rozsudku, jenž s rozsudkem smrti vedle §u 265 tr. ř. tvoří jediný celek. Zde však dopustil se obžalovaný vraždy dokonané a nedokonané teprve po vynesení shora zmíněného rozsudku, takže nelze tvrditi, že by byl utrpěl trest na svobodě pro nějaký čin souběžný se spáchanou vraždou. Bezpodstatnou je konečně i námitka stížnosti, že nepřipustným zostřením trestu smrti je také výrok soudu, jímž uznává se obžalovaný ve smyslu zákona ze dne 31. ledna 1919 čís. 75 sb. z. a n. za zbavena práva volebního. Co zákon trestní měl na mysli při zákazu zostření trestu smrti v §u 50, je patrné ze souvislosti tohoto ustanovení s ostatními §§ V. hlavy trestního zákoníka: jsou to v §u 19 tr. zák. vyjmenované zákonité způsoby zostření trestu žalářem. Naproti tomu uvádí trestní zákon v §u 26 mezi z á k o n n ý m i ú č i n k y odsouzení pro zločin následky, spojované na újmu od-

souzeného s odsouzením pro zločin ustanovenými občanských předpisů politických. Nejde tu tedy o žádné zostření trestu smrti ve smyslu §u 50 tr. zák., nýbrž pouze o vyslovení účinku spojeného s odsouzením pro zločin, uložené soudům dle imperativního znění zákona čís. 75 sb. z. a n. z roku 1919 a zákonů jej doplňujících.

Čís. 1257.

Porotní soud jest povinen dáti otázky tak, jak toho vyžaduje obžaloba, není však vázán právním názorem státního zastupitelství, takže i v případě kladného zodpovězení hlavní otázky musí obžalovaného z obžaloby sprostiti, je-li toho názoru, že čin, jehož se obžalovaný dle výroku porotců dopustil, není v zákoně ohrožen trestem.

(Rozh. ze dne 31. srpna 1923, Kr I 430/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Chebu ze dne 9. května 1923, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zhářství dle §§u 166, 167 lit. b), c) tr. zák. a zločinem nedokonaného podvodu dle §u 8, 197, 200, 203 tr. zák., zrušil však dle §u 350 tr. ř. sám od sebe napadený rozsudek, pokud šlo o výrok, odsuzující stěžovatele pro zločin nedokonaného podvodu dle §u 8, 197, 200 a 203 tr. zák., spáchaný prý tím, že dne 8. srpna 1922 v Š. zapáliv dům Ondřeje M-a v úmyslu, by pojišťovací společnosti »C.« v Praze a »Pojišťovnu rolnického svazu«, u nichž měl svou usedlost čís. p. 5 v Š. proti požáru pojištěnu, uvedl co do příčiny vzniku případného požáru vlastního domu v omyl, čímž uvedené pojišťovny měly utrpěti na svém majetku škodu 2000 Kč převyšující, předsevzal listivé jednání ku skutečnému vykonání vedoucí, při čemž však zločin jen pro náhodu nebyl dokonán, a obžalovaného dle §u 259 čís. 3 tr. ř. pro tento čin trestný z obžaloby sprostil.

D ů v o d y:

Pochybenými jsou vývody zmateční stížnosti, zabývající se důvodem čís. 5 §u 344 tr. ř. Předem budiž podotknuto, že vývody tyto spadají věcně do oboru důvodu dle čís. 6, ježto jimi jest tvrzeno porušení předpisu §u 318 tr. ř. a na porušení takové vztahuje se zvláštní důvod čís. 6, kdežto důvod čís. 5 je rázu všeobecného, jenž vzhledem na zvláštní předpis čís. 6 zde v úvahu nepřichází. S hlediska tohoto důvodu (čís. 6) dlužno tudíž přezkoumati, zda porotní soud právem dal porotcům druhou a třetí hlavní otázku. Dle §u 318 tr. ř. směřuje hlavní otázka k tomu, zda obžalovaný jest vinen činem, obžalobou mu za vinu kladeným. Dávaje otázky, je porotní soud vázán stílací obžaloby, ježto — jak dále z uvedeného §u vysvítá — veškeré zákonné známky činu musí býti v otázkách obsaženy. V tomto případě byl stěžovatel obžalobou obviňován, že, zapáliv dům Ondřeje M-a, spáchal zločin zhářství a zároveň zločin nedokonaného podvodu. Otázky musily tedy obsahovati zákonné známky obou zločinů, při čemž porotní soud měl